

Stalinismi periood fotodel ilma Stalinita

70-aastane Jaak Saarts täidab oma viljanormi 1946. aastal. Foto: A. Koitla EFA-0-593

S talinismi periood on propagandistlikus mõttes üks värvikamaid ja jõulisemaid. Filmiope-
raatoritel ja fotograafidel ei tulnud palju vaeva näha, et leida ideoloogiliselt „õige nurk”,
ega kohapeal lavastuseks vajalikke rekvisiite juurde muretseda – mahlakad loosungid ja
Stalini pildid olid enamasti juba olemas. Ehkki sellesse Tunasse oleks teemade järgi sobinud
selliste fotode esitamine, tekkis just vastupidine mõte – leida fotosid ilma Stalini portree ja
hüüdlauseeteta!

Inimeste elu-olu on ju ikka läbi aegade huvi pakkunud ja nii on välja valitud fotosid maa-
elust, tootmisest, koolielust, transpordist ja spordist.

Eluolulises plaanis leiavad pigem kinnitust vanemate inimeste mälestused ja suhtumine,
et sõjajärgsed aastad elati üle suuresti tänu ennesõjaaegsete jalanõude ja riidekraami ole-
masolule; jätkasid ka enne sõda loodud piimaühistute meiereid jne. Tuletame veel meelde,
et enne kolhooside loomist ja kulakluse likvideerimist pandi talupidamistele peale vilja- jm.
normid ja et lisaks inimestele küüditati ka maju.

Ivi Tomingas

Märjamaa valla Alaküla kolhoosi parim lüpsja M. Rannamaa oma grupi parima friisi tõugu lüpsilehmaga augustis 1949. Foto: V. Samussenko. Kui aastaarvu ei teaks, võiks arvata, et tegu on maaelu propageeriva fotoga 1930-ndatest aastatest. EFA-0-2206

Hruštšovi ajal nõuti kohustuslikus korras maisikasvatust, 1950. aasta maikuus külvati aga hoolega päevalilli, vähemalt Rapla rajoonis Lembitu kolhoosis. Foto: A. Vanamõisa EFA-0-3019

Valga rajooni Hargla külanõukogu Molotovi-nimelises kolhoosis alustati esimesena vabariigis majade kokkuvedu kolhoosikeskusesse. Märts 1951. Foto: E. Järve EFA 0-3786

Tartu–Võru bussiliini avamine oktoobris 1946. EFA-0-608

Vennasvabariikidest saadud sõiduaudod Pobeda Viljandi taksopargis. Viljandi, 1950.
Foto: A. Vanamõisa EFA-0-2804

Laululava kivist külgtornide ehitamine juunis 1947 Tallinnas. Juulis toimus esimene pärast sõja aegne laulupidu.
Foto: E. Järve EFA-0-768

Kultuurikaupade kauplus Narvas juulis 1950. Foto: V. Gorbunov EFA-0-3311

Tallinna Piimakombi-
naadi tööesrindlased
Paulina Marjamaa ja
Vilhelmine Lehesalu
villimismasinal töötamas.
Tallinn, 1946.
Foto: A. Koitla
EFA-0-558

Vormsi Piimatööstuse juustumeister Olga Tammer (vasakul) kontrollib väljasaadetavat juustu. September 1948.
Foto: V. Samusenko EFA-0-1642

Artelli Tegur kunstnik L. Kull värvib mänguasju. Tallinn, november 1953. Foto: M. Dorovatov EFA-0-5718

Viljandi Meditsiinilise Keskkooli arst K. Vipper kirurgia tunnis detsembris 1952. Foto: V. Samusenko EFA-0-4947

Spordiühingu Spartak noortemeeskond jalgpallis. Paremalt: H. Kaat, A. Veiderman, H. Maidre, V. Evert, V. Keks, V. Kuklas, V. Lepre, R. Nell, E. Margus, V. Tallmeister ja R. Tambre augustis 1949 Tallinnas. EFA-0-37315

Kohtla-Järve võimlemisrühm valmistub olümpiaadiks märtsis 1949. Foto: V. Samusenko EFA-0-1903

Isetegevus Vääna-Jõesuu pioneerilaagris juunis 1950. Foto: L. Kokk EFA-0-3061